

Республика Саха (Якутия)
МР «Горный улус»
МКУ «Управление образования»
МБОУ «Маганинская СОШ им. С. И. Тимофеева – Кустуктаанап»

Урок Духовности

**Исакова М. Е., учитель родного языка и литературы
высшей категории
Отличник РС(Я)
Почетный работник общего образования РФ
Учитель учителей РС(Я)**

2020 г.

Духуобунас уруога

Уруок темата: **Айылбалыын алтыыы**

Бытыллар кылааба: 6-с (алтыс)

Уруок сыала:

1. Айылбаба сугуруйуу
2. Айылбалыын алтыыы сиэрин-туомун тутууу

Уруокка туттуллар тэрил: Интерактивнай дуоска, миэл, проектор, аудиозапись, слайда, хаартыскалар, кумаабы, кыптый, магнит, плакаттар

Уруок хаамыыта:

1. Кириитэ. Бэйэни билииннэри:

- Утуе кунунэн!

2. Уерэнээччини турукка киллэри. Таайбарац таайыыта - «Айылба». Интерактивнай дуосканан улэ.

Учуутал сацата:

а/ - Билигин таайбарац таайыахпыт.

б/ Уруок сыалын тааарыы:

- айылбаба сугуруйуу

- айылбалыын алтыыы сиэрин – туомун тутууу

Оболор уруок тематын бэйэлэрэ этэллэрин ситиьи – «Айылбалыын алтыыы».

3. Учуутал сацата:

а/ Духуобунас ейдебулэ:

- ❖ Духуобунас диэн эн майгыц – сигилиц, ейуц-санаац, сиэриц-туомуц
- ❖ Духуобунаба суох сайдыы суох
- ❖ Духуобунас чэчирии сайдар уйата – дьиэ кэргэн уонна оскуола
- ❖ Духуобунас диэн итэбэл
- ❖ Саха кийитин итэбэлэ – айылбаба уонна иччилэргэ сугуруйуу.

б/ Саха республикатын Утуелээх учуутала В. И. Николаев Горнай улууугар Духуобунаба аан - мацнайгынан сабалаабыта. 2012 сыл ахсынны 23 кунугэр Духуобунас Киинэ арыллыбыта. Директорынан К. Г. Сергеева урдук тааарылаахтык улэлээтэ.

в/ Саха кийитэ былыр былыргыттан иччилэри итэбэйэр уонна кинилэр нецеуе айылбатын кытары алтыбар.

- ❖ Иччилэр – айылба кестубэт кестуулэрэ, елбет аналлаахтар. Кийи дьууннээх буолаллар. Соробор кыыл, кетер, уунээйи буолуохтарын сеп.
- ❖ Уот иччитэ – Бырдыа Бытык Хатан Тэмиэрийэ
- ❖ Уу иччитэ – Куэх Боллох Тойон
- ❖ Сир-дойду иччитэ – Аан Алахчын Хотун
- ❖ Тыа иччитэ – Баай Барыылаах Байанай

4. Практической улэ. Уерэнээччилэри интерактивнай дуосканан улэлэтии. Оболор Иччилэр ойууларыгар септеех хартыынатын илдьэн уураллар.

5. Оболорго айылбаба сугуруйуу, сылдыыы сиэрин – туомун тутууу биир тугэнин кердэруу. Бултка сылдыыы сиэрин – туомун тутууу.

Уруок ыалдыыта. Мацаны нэбилиэгин кадровай булчута, Абалар тумсуулэрин чилиэнэ М.Н. Степанов бэсиэдэтэ. Аал уот иччитин аатыы сиэрэ-туома. Хаартыскалары туяаны

6. Практической улэ. Оболор дуоскаба айылба туьунан ойуу оцорон табаараллар. Айылбаба сугуруйуу уонна киниэхэ харыстабыллаахтык сыһыаннаһыы тематыгар оноһуллубут улэлэри кердеруу. (Постердар)

7. Айылбаны тэцнээн кэруу: айылбаны харыстааһын; айылбаба сугуруйуу.

8. Саха угэбин, сиэрин-туомун, духуобунаһын ере тутар кизэ билиилээх, ылыннарарылаах тыллаах, саха норуота ыраас санаалаах, чел олохтоох, бигэ туруктаах буоларын туьугар табаарылаахтык улэлиир айылбаттан айдарылаах норуот эмчитэ Федора Иннокентьевна Кобякова – Эдьий Дора субэлэрин оболорго бильиннэри:

- ❖ Саха омук айылбаны кытта быстыспат сибээстээх. Саха итэбэлэ - Айылба.
- ❖ Айылбаба сугуруйуехтээхпит, айылбаба дьуерэлии олоруохтаахпыт.
- ❖ Айылба биэрбитин харыстыы, кэмчилиий сылдыаахха.
- ❖ Сиргэ-уокка айылба сокуонун, сиэрин-туомун тутуһан сылдыаахха.
- ❖ Обо, эдэр киһи кырдыбаска сыһыана – бу айылбаны кытта, дойдуну иччитин кытта сибээс, тердунуу кытта ситим.

7. Тумук. Оболор санаалара. Бу уруокка туох сацаны биллигит? Туохха уерэннигит? Музыка тыаба (Аудиозапись).

- ❖ Айылбаба, иччилэргэ сугуруйуу
- ❖ Айылбалыын алтыыы сиэрин-туомун тутууу
- ❖ Тулалыыр айылбаба харыстабыллаахтык сыһыаннаһыы
- ❖ Итэбэллээх киһи сиэр-майгы эттунэн кэрэ буолар, **Кивилии киһи (личность)** буола улаатар.